

Ο δρόμος προς την ωριμότητα περνάει από τον εξωλογικό κόσμο του φανταστικού

Αγωνία, φόβος, μυστήριο και

ΤΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝ ΟΛΑ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΓΟΗΤΕΥΟΥΝ ΤΟΥΣ ΕΦΗΒΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΕ ΤΑ ΕΞΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥΣ

Το παιδικό φανταστικό μυθιστόρημα αποκτά ταυτότητα ξεχωριστού λογοτεχνικού είδους στη δεκαετία του '70 και γνωρίζει εκδοτική ευφορία χάρη στην πρόσφατη εμπορική επιτυχία του Χάρι Πότερ. Διατηρεί όμως στοιχεία και χαρακτηριστικά από το παιδικό μαθητείας, από το μυθιστόρημα της επιστημονικής φαντασίας και από το μυθολογικό αφήγημα. Έτσι το φανταστικό μυθιστόρημα ενεργοποιεί όλα τα παλιά συστατικά των λαϊκών παραμυθιών, δηλαδή ατμόσφαιρα φόβου, αγωνίας και μυστηρίου που παραπέμπει στο μεταφυσικό και στο παράδοξο, αναπαριστά εμφαντικά την προσωπική διαδρομή των εφήβων προς την ενηλικίωση και προσθέτει στοιχεία από τη μυθολογία και από τον χώρο της επιστημονικής φαντασίας.

Γράφει ο Ανδρέας Καρακίτσιος

Σκεδόν σε όλα τα μυθιστορήματα φαντασίας αναγνωρίζονται παγκοσμιοποιημένες εφηβικές νοοτροπίες και ανάλογες συμπεριφορές. Ο έφηβος ως αναγνώστης ενθαρρύνεται να προσεγγίσει μιν άλλη εκδοχή της πραγματικότητας και εκλαμβάνει τη φαντα-

στική αφήγηση ως περίπτωση ατομικής φυγής, ατομικής εισβολής ή ταύτισης και προβολής στην τρέχουσα πραγματικότητα. Τέλος, στο φανταστικό μυθιστόρημα η επεξεργασία θεμάτων, που το «κοινωνικό» μυθιστόρημα «αποφεύγει» (ομοφυλοφιλία, υπερβολικός αισθησιασμός, σαδισμός, κατάχρηση εξουσίας, βασανισμοί, βιασμοί, κ.λπ.) έρχεται κάπως πιο αβίαστα και με πολύ λιγότερη αυτολογοκρισία.

Στα μυθιστορήματα της φετινής εσοδείας του 2009-2010, πρώτα απ' όλα προβάλλεται η διαδρομή των εφήβων πρωταγωνιστών προς την ενηλικίωση, την ωριμότητα και την οικοδόμηση της προσωπικής τους ταυτότητας.

Έτσι στο μυθιστόρημα **Η μυστηριώδης εταιρία Μπένεμπκ** του Trenton Lee Stewart από τις Εκδόσεις Μοντέρνοι Καιροί, οι τέσσερις μικροί πρωταγωνιστές θα προσπαθήσουν να κερδίσουν την πρώτη θέση στον παράξενο διαγωνισμό. Συμμετέχοντας και προσπαθώντας, θα ανακαλύψουν σταδιακά τις ικανότητές και το τεράστιο κρυμμένο ταλέντο τους.

Στα μυθιστορήματα του φανταστικού οι ήρωες διακρίνονται από έναν ξεχωριστό ρομαντισμό, μια ευρεία αλληλεγγύη, φιλία και αλtruισμό, αλλά στοιχειώνονται από την αναζήτηση του αδύνατου και του ανέφικτου ή έστω του απόλυτου. Εδώ ο Γουίλ Λόρεντς και ο δράκος του στη ναπολεόντια περίοδο

Καβάλα σε έναν δράκο

Ο πόλεμος του μπαρουτιού, (Ναόμι Νόβικ, Εκδ. Πατάκης) ξεχωρίζει από άλλα μυθιστορήματα φαντασίας με δράκους και βρικολάκες, γιατί σπινει με ακρίβεια ένα αληθοφανές ντεκόρ της ναπολεόντιας περιόδου. Από την Κίνα, στη Βρετανία και από εκεί στην Κωνσταντινούπολη, ο Γουίλ Λόρεντς και ο σπάνιος δράκος του Τεμεραϊρ, οι δύο πρωταγωνιστές, φρουρούν το πολύτιμο φορτίο. Αντιμετωπίζουν τον κινεζικό δράκο αλλά και μια ύπουλη ανταρσία. Οι εχθροί είναι πολλοί και άορατοι. Θα τα καταφέρουν;

Στην ίδια λογική και **Το Σχολείο του φόβου** της Γκίτι Ντρενσφάρτ από τις Εκδόσεις Ψυχολογίας. Τέσσερα παιδιά, η Λούλου που υποφέρει από κλειστοφοβία, ο Γκάρι που τρέμει το νερό, η Μάντι με την εντομοφοβία και ο Τέο με τη διαρκή αγωνία του θανάτου, μαθαίνουν να ξεπερνούν τις φοβίες τους στο πλαίσιο μιας αινιγματικής δασκάλας, της κυρίας Ουέλιγκτον, στο μακρινό σχολείο του φόβου, μακριά από γονείς και συμμαθητές. Δράση συνεχής, πλοκή πολυσύνθετη και αινιγματική, συνθέτουν ένα μυθιστόρημα που γοητεύει και προκαλεί. Στο τέλος της ιστορίας, όλοι είναι πιο διαφορετικοί και ώριμοι έφηβοι. Μια εξαιρετική

ιστορία σχεδόν για όλες τις ηλικίες και ένα μάθημα αυτονομίας και ανεξαρτησίας για όλα τα παιδιά.

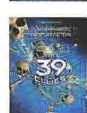
Στο μυθιστόρημα **Παγετός** του Νικ Λέικ, από τις Εκδόσεις Ψυχολογίας, ο Λάιτ μια πανέμορφη μιγάδα, είναι μια έφηβη που ετοιμάζεται να αντιμετωπίσει τη ζωή μόνη της χωρίς τις προστατευτικές γονεϊκές φιγούρες. Πληροφορείται ότι ο πατέρας της ζει και είναι αυτή που μπορεί να τον σώσει. Θα τα καταφέρει, αφού ανακαλύψει έναν κόσμο με μυστήρια και πλάσματα υπερφυσικά. Στο τέλος της διαδρομής η Λάιτ δεν είναι πια η ίδια, όπως ίδιος δεν είναι και ο αναγνώστης που βγαίνει πιο ολοκληρωμένος από τις εκπληκτικές περιπέτειες, τις ευφάνταστες επινοήσεις της ηρωίδας και τις

εξαιρετικές επιτυχίες της όμορφης Λάιτ.

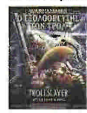

Στο μυθιστόρημα **Θύελλες και ανεμοστρίπτες** του Άλεξ Ουίλιαμς από τις Εκδόσεις Ψυχολογίας, αποτυπώνονται τα κλασικά συστατικά του λαϊκού παραμυθιού στα οποία επενδύεται μια σειρά εμπνευσμένων περιπειτειών που παραπέμπουν αλληγορικά σε επίκαιρα κοινωνικά και οικολογικά προβλήματα. Δυο παιδιά που με τις τεχνικές τους κατασκευές μπορούν να επηρεάσουν το κλίμα, αλλά που με τον καιρό κανείς δεν είναι ευτυχισμένος. Το κεντρικό μήνυμα συμπυκνώνεται στα καταληκτικά λόγια του Ρούφους και της Μαντλίν: *αξία έχουν οι αληθινές σχέσεις των ανθρώπων, όπως ο αληθινός καιρός με ζεστή και κρύο.*

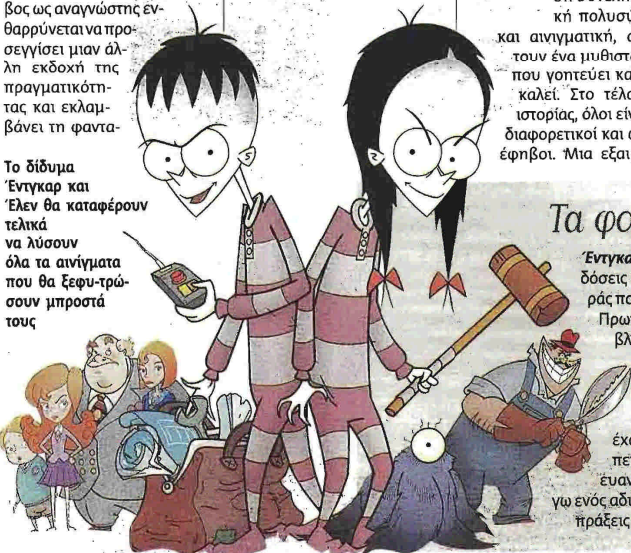
Σειρές

Έχουν δημιουργηθεί ειδικές σειρές φαντασίας και περιπέτειας, που υπογράφονται από διαφορετικούς συγγραφείς, όπως τα παρακάτω μυθιστορήματα: **Η φάλστα νότα** του Gordon Gorman και **Ο Λαβύρινθος των σκελετών** του Rick Riordan από τις Εκδόσεις Άγκυρα. Οι πρωταγωνιστές Έιμυ και Νταν μέσα από εκπληκτικές περιπέτειες αναζητούν τα κλειδιά για τα 39 στοιχεία, που θα τους οδηγήσουν στην απόλυτη εξουσία. Οι περιπέτειες και τα γεγονότα συνθέτουν ένα ζωντανό πανόραμα δράσης που θυμίζει έντονα αστυνομικό μυθιστόρημα.

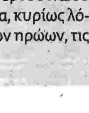
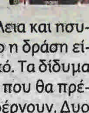
Ειδική είναι η περίπτωση της σειράς των μυθιστορημάτων **Warhammer - Gotrek & Felix - Warhammer - Gotrek & Felix 1: ο εξολοθρευτής των Τρολ, William King, Warhammer - Gotrek & Felix 2: ο εξολοθρευτής των Σκέιβεν, William King, Warhammer - Gotrek & Felix 3: ο εξολοθρευτής των Δαιμόνων, William King, Εκδόσεις Anubis. Συνθέτουν ίσως μια ειδική μυθιστορία του φανταστικού υποκόσμου της**

Το δίδυμο Ένγκαρ και Έλεν θα καταφέρουν τελικά να λύσουν όλα τα αινίγματα που θα ξεφυτρώσουν μπροστά τους

Τα φοβερά και τρομερά δίδυμα

Ένγκαρ & Έλεν: Σε τεντωμένο σχοινί, Νοντς Λιμς, από τις Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα. Είναι δύο από τα έξι βιβλία μιας σειράς που υπογράφεται από τον ίδιο συγγραφέα και εικονογράφο. Πρωταγωνιστούν τα δίδυμα Έλεν και Ένγκαρ. Στο πρώτο βιβλίο η περιπέτεια των δίδυμων εκτυλίσσεται στο μαγικό τοπίο ενός τσίρκου, το οποίο λειτουργεί ως ένα ιδανικό καταφύγιο και σωσίβιο σωτηρίας. Εκεί αισθάνονται ασφάλεια και ψυχία. Οι εχθροί όμως παραμονεύουν. Στο δεύτερο βιβλίο η δράση είναι πιο γοργή και το κινητήριο από τους Νάιτλεϊ εξοντωτικό. Τα δίδυμα έχουν μπροστά τους μια σειρά από μυστήρια και αινίγματα που θα πρέπει να λύσουν και να αντιμετωπίσουν. Και στο τέλος τα καταφέρνουν. Δυο ενάναγνστες και ευχάριστες ιστορίες που διαβάζονται εύκολα, κυρίως λόγω ενός αδιόρατου χιούμοριστικού τόνου που χρωματίζει τα λόγια των ηρώων, τις πράξεις τους ακόμη και τους συμπεριβασιόντες.

μεταφυσική

ματος, όπου ο χώρος οριοθετείται στο πούθενά ως έννοια ανύπαρκτη και οι ήρωες είναι χωρίς ηλικία, χωρίς φύλο και χωρίς συναισθηματικές αποχρώσεις και ψυχολογικές αποκλίσεις. Η απολυτότητα και ανελαστικότητα της συμπεριφοράς των ηρώων είναι καθοριστική για την έκβαση των συγκρούσεων. Ο Φέλιξ και ο Γκότρικ είναι σταθερά οι δυο πρωταγωνιστές και βρίσκονται πάντοτε στο κέντρο της δράσης. Είτε ταξιδεύουν με το πειραματικό σκάφος των νάνων στη μολυσμένη επικράτεια του Χάους είτε στις υπόγειες στοές της αυτοκρατορικής πόλης των Νουλν, μπροστά στην πύλη του κάστρου με τα πτώματα, πολέμιον και εξολοθρευούν πονηκόμορφα τέρατα, αιμοβόρους δαίμονες και μεταλλαγμένους πολεμιστές. Ίσως τα λιγότερα παιδικά μυθιστορήματα με τις περισσότερες εφιαλτικές και βίαιες σκηνές.

Σεμπάστιαν Νταρκ, ο πρίγκιπας των Εξερευνητών, Φίλιπ Κάβενετ, Ελληνικά Γράμματα.

Μια ενδιαφέρουσα ιστορία με πρωταγωνιστές τρεις μικρούς εξερευνητές. Το τοπίο και ο χώρος δράσης μεταφέρονται σε τροπικά κλίματα και όχι σε αστικά τοπία και υπόγειες διαδρομές. Οι κινδύνου και οι εχθροί είναι παντού και όσο η ιστορία πλησιάζει προς το τέλος τόσο και η αγωνία μεγαλώνει. Θα καταφέρουν οι μικροί πρωταγωνιστές να βρουν τη θρυλική πολιτεία; Θα καταφέρουν να νικήσουν τους εχθρούς τους;

Η Σημαδεμένη, Φ.Κ. Καστ & Κριστίν Καστ, από τις Εκδόσεις Μεταίχμιο. Ένα πολύ ξεχωριστό και ενδιαφέρον

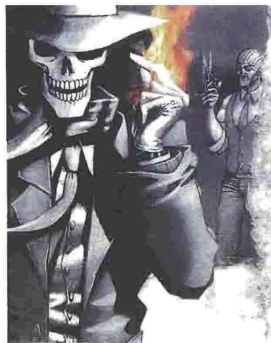
μυθιστόρημα με ήρωες πολύ πιο γήινους και ανθρώπινους. Η Ζόι, μια δεκαεξάχρονη όμορφη κοπέλα, επιλέγεται και «σημαδεύεται» από τους βρικόλακες της νύχτας. Ευαίσθητη προσωπικότητα, συνειδητή αγωνίστρια, πολεμάει το άδικο στον κύκλο των ανθρώπων. Θα μετοικήσει στον κόσμο των ανθρώπων της νύχτας και σταδιακά τη βλέπουμε να μετεξελίσσεται σε μια ιδιαίτερη περίπτωση τέρειας που αποκαθιστά την αδικία και την ανομία στον ευρύ κύκλο των βρικόλακων. Η αίσθηση δικαίου την ξεχωρίζει ανάμεσα σε βρικόλακες, αλλά και σε ανθρώπους από τους οποίους δεν απομακρύνεται. Εξαιρετικό το παιχνίδι συνειρμικής συσχέτισης αίματος, ερωτικής διάθεσης και κόκκινου κρασιού. Θα μπορούσε να διαβαστεί και ως αλληγορικό μυθιστόρημα μαθητείας για τα νεαρά κορίτσια, καθώς η μεταμόρφωση της πανέμορφης Ζόι «διαβάζεται» και ως πορεία ενηλικίωσης.

Ο κλέφτης μάγος, Σάρα Πρίνιας, από τις Εκδόσεις Πατάκης. Το ξεχωριστό σ' αυτό το μυθιστόρημα είναι η παρουσία ενός ήρωα που ανακαλύπτει εντελώς τυχαία ότι μέσα του κρύβει τεράστιες δυνάμεις και ικανότητες. Η αφήγηση κυλάει σε πρώτο πρόσωπο με συνεχή αυτοσαρκασμό και ειρωνεία για τα πάντα. Ο αφηγητής είναι ένα μικρός κλέφτης που κατά λάθος κλέβει μια πολύτιμη πέτρα, η οποία σκότωνε όποιον την ακουμπούσε. Ο ίδιος όμως ο νεαρός κλεφτρόκος, ο Κον, αντιλαμβάνεται ότι είναι κάτι το εξαιρετικό. Και αρχίζει η μεγάλη του περιπέτεια στον κόσμο της μαγείας και των υπερφυσικών δυνάμεων.

■ Ο Ανδρέας Καρακίτσος είναι καθηγητής Λογοτεχνίας και Παιδικής Λογοτεχνίας, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Οι πρωταγωνιστές της σειράς αναζητούν τα κλειδιά για τα 39 στοιχεία που θα τους οδηγήσουν στην απόλυτη εξουσία

Ο ασώματος ντετέκτιβ

Με το μυθιστόρημα **Σκαλντάγκερι Πλέζαντι, παίζοντας με τη φωτιά**, (Ντερκ Λάντι), Ελληνικά Γράμματα, συνεχίζεται η περιπέτεια του ασώματου ντετέκτιβ που κυκλοφόρησε παλιότερα σε άλλο μυθιστόρημα. Πρωταγωνιστούν οι ίδιοι ήρωες, ο ντετέκτιβ Σκαλντάγκερι και η μικρή Βαλκυρία Κάιν. Περιβάλλονται από τους ίδιους φίλους και συμμάχους, η εξωτική Τσάινα και η γοητευτική Τάνιθ. Πολεμούν σχεδόν τους ίδιους επικίνδυνους και μοχθηρούς εχθρούς, Πλάι στο ιδανικό ντεκόρ και στην έξοχη αναπαράσταση χαρακτήρων και προσώπων, και ανάμεσα σε έξυπνους διαλόγους και συγκλονιστικές περιπέτειες προστίθεται ο υπολανθάνων ερωτισμός της Βαλκυρίας προς τον άψογο Σκαλντάγκερι. Υπολανθάνων έρωτας και ανέφικτος, με πολλά στοιχεία ρομαντισμού, εξιδανίκευσης και ανυπόκριτου θαυμασμού, θυμίζει κάτι από τα παλιά ιπποτικά μυθιστορήματα.

Στα μυθιστορήματα του φανταστικού, ο ρομαντικός έρωτας ανάμεσα στους ήρωες δεν μετατρέπεται ποτέ σε σαρκική πράξη